

Mededelingen Heemkundige Kring
Groot-Haaltert - 3-maandelijks ledenblad

26ste jaargang 2006 - nr. 2

Redactie:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Voorzitter - Secretariaat
Willy De Loose
053/83.08.81

Bestuursleden:

Denderhoutem:

Edgard Huylebroek
Hans Sonck

Haaltert:

Jan Paul De Graeve
Marc De Moyer
John Scheerlinck

Heldergem:

Roger De Troyer
William Minnaert

Kerksken:

Joris De Kegel

Terjoden

Bernadette De Luyck

Documentatiecentrum:

Warandegebouw Sint-Goriksplein 17,
9450 Haaltert.

Open :eerste en derde zondag en tweede don-
derdag van de maand van 10 tot 12 uur.

Ruiladres:

Diepeweg 15, 9450 Haaltert
Lidmaatschap: € 7,50
Steunend lid: € 12,00
Rek.nr. 439-5083061-63
Heemkundige Kring Groot-Haaltert

Em ail:

willydeloose@skynet.be

Website:

<http://www.heemkring-haaltert.be>

Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn/haar teksten.
Teksten mogen overgenomen worden mits bronvermelding.
HK Haaltert is lid van 'Heemkunde Oost-Vlaanderen'.

Redactioneel

Wij willen onze talrijke leden bedanken voor de spontane hernieuwing van het lid-
maatschap. Zomaar eventjes 86 % hernieuwden hun bijdrage voor 2006, waarvan 21
% steunende leden. Ook van harte welkom aan de nieuwe leden.

Met het driemaandelijks tijdschrift proberen wij het verleden van onze dorpen en
hun bewoners in de kijker te zetten.

Eén van onze doelstellingen is het bewaren van het bouwkundig erfgoed.

In dit verband is het verheugend vast te stellen dat er een groeiende belangstelling
bestaat voor de herwaardering van onze 'kapellekes'. Vele buurtkapellen, gebouwd
door onze voorouders, scheppen een emotionele band met families in het bijzonder
en met buurtbewoners in het algemeen.

Verwaarloosde gebouwen wekken misprijzen, keurig onderhouden bedehuisjes
genieten de waardering van de buurt. Gelukkig waait er een nieuwe wind!

In de voorbije periode kregen de hierna genoemde 'kapellekes' een flinke restaura-
tiebeurt of werden heropgebouwd:

Denderhoutem:	O.L.Vrouw van Zeven Weeën (kerkhof): buurtcomité
Haaltert:	Sint Rochus, Keiberg: familie Braem Sint Jozef, Bruul: buurtcomité, Heemkundige Kring en Gemeentebestuur Sint Anna: Bruul, Bruulcomité Heilige Coleta, Kerkskenhoek: familie Roelandt en Feestcomité Haaltert H. Antonius, Donkerstraat: Heemkundige Kring
Kerksken:	O.L.Vrouw van Lourdes, Landlede (buurtwerk) O.L.Vrouw van Lourdes, Watervoor

De Heemkundige Kring wil de initiatiefnemers van harte danken en gelukwensen.
Werken wij verder op de ingeslagen weg? In zoverre het mogelijk is, wil onze ver-
eniging steeds een handje toesteken.

*De onlangs gerestaureerde
kapel van Sint-Anna
(Sneppenstraatje, Bruul)*

MIJMERINGEN

TERJODEN, HET DORP VAN TOEN.

*Neen, ik vond geen oude "ansichtkaart"
Met daarop een kar met paard.
Maar toch...*

Mijn naam is Ulrik De Leu.. Mijn moeder was Clemence Van Hoorebeek, vroeger beter gekend als "Clemence van de melkerij". Mijn vader was Cyriel De Leu of "Cyriel van Staaf De Lee"

Ik ben geboren en opgegroeid in de Ninovestraat 8, waar ons gezin inwonend was bij mijn "Pètj'n Pee" (Petrus Van Hoorebeek) en "mètj'n Maria" (Maria De Schrijver), de ouders van mijn moeder.

Mijn andere grootvader, mijn "Pètj'n dries" was Gustaaf De Leu, die, zoals de naam verradt, woonachtig was op het Driesplein. Mijn andere grootmoeder Helena overleed op jonge leeftijd en heb ik nooit gekend.

Mijn broer, die 16 maand jonger is dan ik en ikzelf kregen onze eerste lessen in de "nonnekesschool" de huidige "Luchtballon", waar zuster Firmina bovenmenselijke inspanningen deed om het jonge volkje "Te Lourdes op de bergen" en andere devote liedjes te leren. De geschiedenis heeft geleerd dat bij sommigen deze zangstukjes een nefaste invloed hebben gehad op hun latere kijk op het leven.

Daarna bezochten wij de lagere school. Hier stonden schitterende onderwijzers achter hun "pupiters". De eerste twee jaar kwam je terecht bij meester Julien. Door enkele durvers de "Waggelaar" genoemd (familienaam was De Waegeneer). Een puik lesgever die er alles voor over had om zijn discipelen te leren lezen, rekenen en schrijven. Hij was de eerste leerkracht die het "aanschouwelijkheidprincipe", dat pas 15 jaar later gepropageerd werd, hanteerde.

Via meester Talloen kwamen wij dan terecht bij meester Hunninck, de hoofdonderwijzer. Deze wijze man heeft menig Terjodenaar een aangename, leerrijke en boeiende lagere schoolperiode geschonken.

De jongensschool was op het Zwarthaar. Het was zo'n kilometer lopen van bij ons thuis tot op school. De mannen van de "varkenshoek", van de steenweg en van de Dreefstraat, passeerden bijna allemaal aan onze deur en in groepjes gingen wij dan op pad. Wij hadden in die tijd nog geen scheve rug van het sjouwen met onze boekentas. Alleen een huiswerkschrift, een catechismus en een lees- en rekenboek zaten er in. Ook een pen en een potlood behoorden tot de schoolattributen.

Samen met vrienden zoals Paul Sonck, Paul Van den Bergh, Luc Hoebeek, Walter van den Spieghel, Karel De Brouwer... gingen we op stap.

Eerst passeerden we "Fil de loodgieter". In zijn toonzaal stond één badkamer, en enkele voor die tijd moderne toestellen waaronder een "bidet" waarvan niemand wist waarvoor het eigenlijk diende. Hier kon je ook 'butagas' kopen.

Vervolgens stonden we enkele minuten stil voor de linker vitrine van de kruidenierswinkel van "Berken en grijze Stinne". Hier lag al het lekkers voor de kinderen uitgestald. "Chikken, zuurstekken, smoelentrekkers, wippers, rekkers" en noem maar op. 's Zondags gingen wij daar altijd voor één of twee frank snoep kopen. Het water kwam ons in de mond bij het zien van al deze zoetigheden. De rechter vitrine gunden we zelfs geen blik. De interesse naar vrouwelijk ondergoed zou pas jaren later komen. Watertandend trokken we verder.

Langs de villa van Cardon, en het winkeltje van "Agnesken". Hier sloten de jongens van "Machot" aan. We passeerden de woning van "Torcken" waar "Fong de fakteur" zijn postloket had. Honderd meter verder had je de schoenwinkel van De Kegel. Hier kocht mijn moeder mij ooit mijn eerste voetbalschoenen. Voor we de bareel overstaken had je op de hoek "de bakkerij van Bollens".

Over de spoorweg was de porseleinwinkel van de "Brave mensen" of "pot en penne" en een beetje verder op de hoek de zaak van "Litch", Hypoliet Verhoeven de marmerbewerker.

We staken de Krakeelstraat over en gingen voorbij de kruidenierswinkel van de "Chok"

En 50m verder waren wij op school.

Om vier uur natuurlijk dezelfde weg terug maar dan volgden wij de andere kant van de straat.

Eerst voorbij "Lowie de koolmarchand", die pekwart zijn kolen goed nat aan 't spuiten was vooraleer hij ze in zakken schepte. Anders kon hij 't niet houden van 't stof.

Wat verder had je "Nestor den beenhouwer". Die woonde net naast meester De Vos, de vroegere hoofdonderwijzer.

Opnieuw de bareel over. De feestzaal bij "Spreijt" waar Ray Franky ooit zo veel furore maakte en waar we later zelf nog met ons eigen orkestje zouden spelen.

Een beetje verder had je dan "Sooiken de fietsenmaker" met zijn blinde vrouw die steeds aan de klanten moest vragen of het één of vijf frank was als ze teruggaf.

Daarnaast werkte “Frans en Angèleken”. in hun bakkerij. Met kermis droeg iedereen gelakte schotels vol vlaaienbeslag om door Frans te laten bakken.

Naast de bakkerij had je de schoenfabriek van de gebroeders Maurice en Gaston De Luyck.

Hier heeft mijn moeder jaren pantoffels gestikt.

Honderd meter verder was de houtzagerij van “Riekens Raymond”. Ik zie nog steeds de “oesjsen” getrokken door twee zware brabanters, die boomstammen naar de zagerij brachten.

Drie huizen verder was het café van Ida en Frans De Zwaef. Café “De kleine melker” was een duivenlokaal. Hier ging mijn vader iedere zaterdagavond de “inschrijvingen” doen, de zondagvoormiddag de constateurs openen en aflezen om daarna thuis een ganse namiddag de uitslag te maken, soms tot ’s avonds laat, wanneer de duiven door slecht weer laat “gevallen” waren.

Af en toe mochten wij mee vader gaan halen. Dan konden we even nippen van het “sapken” of de limonade van ons moeder terwijl de mannen “export” dronken.

Naast het café was de “Welvaart” bij Laura. Hier is nu de bloemenzaak van zoon André.

Naast Laura woonde Staaf De Bruin en Aline op hun boerderij. Hier heb ik mijn jeugd versleten.

In de week onder de middag stond hier vaak de pony van Jefken, de zoon van Staaf, die een melkronde had en onder de middag thuis kwam eten.

Wij gingen voorbij “Michelleken ze strètj’n”. Op de hoek woonde “Michelleken den beenhouwer”. Hier waren wij aan het einde van onze straat. Hier was cafe ”De mazoet”. Naast het café woonde mijn vriend uit mijn kinderjaren Luc Hoebeek. Omer, zijn vader was glazenier. Later zijn ze in de Kloosterstraat gaan wonen.

Twee huizen verder zat “Fil zenne Frans” op zijn balkon een kostuum te naaien.

Ik ging voorbij de achterkant van de slijterij van “Emerie De Saedeleer” en kwam zo weer thuis bij “pètj’n Pee en mètj’en Maria”. Ik wachtte er op mijn moeder die om vijf uur stopte met werken en op mijn vader die om half zeven van de trein kwam.

”Pètj’n Pee” is aardappelen aan het schillen.

En dan kan thuis de catechismusstudie beginnen.

”Wat is het teken van een Christen mens?”

Het teken van een ...

Ulrik De Leu

1906 - TERJODEN FEEST ! - 2007

een organisatie van alle Terjodense verenigingen onder auspiciën van het Gemeentebestuur van Haaltert en de Heemkundige kring

ZATERDAG 9 SEPTEMBER 2006

Inhuldiging van een kunstwerk ‘De Kaatser’
op het Driesplein

VRIJDAG 19 JANUARI 2007

Voorstelling van het boek ‘100 jaar Terjoden’
Fototentoonstelling ‘100 jaar Parochie’

Volledig programma volg plaatselijke pers en Parochieblad

DE GROOTEN OORLOG

Opeisingen in Haaltert

Voor de bevoorrading van het bezettingsleger diende elke gemeente ondermeer een deel van de opbrengst van de graangewassen te leveren.

Begin januari 1915 ontving de burgemeester een bevelschrift van de hoofdbevelhebber der Duitse troepen (27ste reserve leger corps) i.v.m levering van een deel van de oogst: 3.130 kg hooi, 1.140 kg haver en 500 kg strooi op zaterdag 23 januari 1915 in het station te Aalst-West *'ten 10 ure duitsche uur'*.

Het hooi diende geleverd in bussels van 10 kg en de gedorstste haver in zakken van 50 kg.

Daarenboven moesten 10 personen aanwezig zijn voor de lading. De wagens en de paarden waren ter beschikking na het aflossen en wegen .

De leveringsbons werden bezorgd aan de Kommandatur te Aalst, Keizerlijke plaats, 17, huis De Wolf op woensdag 20 januari 1915.

Onze burgemeester werd er ook op gewezen dat er strenge maatregelen zouden volgen indien de voorgeschreven regels niet opgevolgd werden.

Ingeval de gemeente in de onmogelijkheid was de gevraagde hoeveelheid te leveren moest er een lijst opgemaakt worden van de hoeveelheid voeder beschikbaar in de gemeente, zodat controle via *'de cadastrale boeken en kunnen overgaan tot nazicht door huiselijke onderzoeking. Wie nog in het bezit zal gevonden worden van voeder dat reeds zoude moeten geleverd zijn, zal eene zeer strenge boet ondergaan en gansch de gemeente zal onderworpen zijn aan eene oorlogs-contributie gelijkstellig met 3 maal te totale waarde der gevraagde voeders.'*

Werden er weerspannigheden ondervonden vanwege de Haaltenaren dan kwam er een zeer hoge boete *'en de weerspannigen zullen geoordeeld worden volgens de Duitse oorlogs wetten'*.

Over de prijs viel er niet te discussiëren, die werd vastgesteld door de Provinciegouverneur.

Op een lijst opgemaakt door de gemeentelijke overheid en bezorgd aan de Kommandatuur te Aalst, werden een 30-tal landbouwers genoteerd met de geschatte gerstoogst afhankelijk van de geteelde oppervlakte.

- Louis De Rouck, Houtmarkt: 3 are in de Kapellestraat- 75 kg
- Domien Stockman, Nagelkruis: 10 are op de Kruiskouter - 275 kg

- Kinderen Standaert, Hoogstraat: 2 are op de Droeskouter - 45 kg
- Wed. Standaert Karel, Hoogstraat: 2 are op het Molenveld - 45 kg
- Felix Sterck, Hoogstraat: 4 are op de Middelkouter - 88 kg
- Emiel De Smet, Hoogstraat: 2,5 are op de Middelkouter - 30 kg
- Xaveer Dherde, Molenstraat: 2 are op de Middelkouter - 60 kg
- Felix De Rouck, Molenstraat: 20 are op het Mespelrot - 400 kg
- Gustaaf Coppens, Molenstraat: 8 are op de Droeskouter - 176 kg
- Wed. Amand Van Cromphaut, Hof ten Haze: 15 are op het Schelfveld - 315 kg
- Emiel Van Cromphaut, Keiberg: 3 are in de Willekensbroek - 66 kg
- Leon Roelandt, Boekent: 6 are in de Boekent - 120 kg
- Kinderen De Graeve, 's Gravenkerselaar: 6 are op de Miegembaan (?) - 126 kg
- Arthur Redant, 's Gravenkerselaar: 8 are op de Grootkouter - 180 kg
- Theofiel Redant, Eekent: 5 are op het Tuskenveld - 100 kg
- Benoit De Schepper, Eekent: 9 are op Vissenrot- 180 kg
- Wed. Van Rampelberghe, Zwarthaar: 2 are in de Diepenweg - 45 kg
- Constant Meert, Zwarthaar: 2 are in de Diepenweg - 45 kg
- Donaat De Rijck, Zwarthaar: 3 are in de Kruiskouter - 80 kg
- Alfons Van Cauwenbergh, Mussenzele: 9 are op de Droeskouter - 180 kg
- Jozef Le Roy, Mussenzele: 2 are in de Middelkouter - 30 kg
- Aloïs Van Steenberghe, Ede: 10 are op Nieuwerkerkenberg- 200 kg
- Jan Van den Steen, Ede: 14 are op de Groebbe- 301 kg
- Wed. Mally, Ede: 3 are in de Larenbroek - 60 kg
- Wed. Hoebeek, Ede: 2,5 are in de Larenbroek - 38 kg
- Petrus Coppens, Bruul: 15 are op de Bruulkouter - 300 kg
- Klooster, gesticht ouderlingen, Bruul: 10 are op de Bruulkouter - 250 kg
- Livinus Huybrecht, Bruul: 2 are op de Bruulkouter: 40 kg
- Van Wesemael, Bruul: 1 are op de Bruulkouter: 20 kg

Hooi werd geleverd door o.m. Kamiel De Graeve 500 kg; Pieter Boeykens, Jozef Bleys en Alfons Peleman 200 kg; Felix Lauwereys en Van Wassenhove 150 kg; Domien

Lauwereys, Jan Van den Steen, Wed. Hoebeeck, Petrus Meganck, Benoit Raes, Désire De Hondt, Joseph Van den Bruelle, Wed. Van Londersele-Boekent, Alexis Taeleman, Gustaaf Schollaert, Jan Baptist Callebaut, Emiel Van Cromphaut en Domien Coppens elk 100 kg; Wed. Scheerlinck, Theofiel Baetens, Hilaire Maesschalck en Philemon De Bakker elk 50 kg.

Niet alleen voer voor de paarden diende er geleverd, ook voor de officieren werd er gezorgd. Op 5 februari 1915 ontving onze burgemeester een bevelschrift van de Duitse Kommandatuur met de niet-mis te verstane opdracht 2000 flessen wijn te leveren waarvan *'500 flesschen wijn zeer goed verpakt in kisten met strooi, te leveren woensdag 10 februari 1915'*. Op elke kist moest het aantal flessen en het jaartal vermeld worden. Jonge wijn van 1914 werd niet aanvaard!

Het gemeentebestuur bestelde bij de firma De Potter-Wittock van Gent, 300 flessen Bordeaux 1909, 150 Bordeaux 1908 en 50 flessen Bordeaux 1907 voor een bedrag van 597,50 fr.

Blijkbaar moesten ook de Haaltertse wijnliefhebbers hun deel ophoesten. Een document vermeldt naam en hoeveelheid.

Charles en Jozef Lauwereys: 50 fl.; burgemeester Emiel de Saedeleer en pastoor De Pessemier : 30 fl.; D. Van Londersele, de onderpastoors Ronsse en Huybrecht, Sylveer Lauwereys, Mme Van Londersele, Dr Demade en Mme Saey: 25 fl.; Alfons Peleman, Notaris Scheerlinck, Arseen Lauwereys, Benoit Hendrickx, Camiel De Graeve, Wed. De Graeve en Mathilde Arents: 20 fl.; Benoit Raes, Emiel De Loof, Gustaaf Coppens, Raymond Van Cromphaut en Wed. Van Cromphaut: 15 fl. ; E. Van den Bruelle, Louis Muylaert, Cyriel Van Den Bruelle, Joseph Van den Bruelle, Benoit Van den Bruelle, Felix Muylaert, Van den Berghe, Désiré De Hondt, Louis Roelandt, Victorine De Gendt, Emiel Coppens, Emiel Brewée, koster Amand Jooris, Mme Verléé, Frans De Graeve, Mme De Neve, Kamiel de Loose, Louis Roscam, Leander Lievens, Joseph Hendrickx en Van Steenberghe: 10 fl.

Willy De Loose

Bron: G.A. Opeisingen 1914-18

DOCUMENTATIECENTRUM

Wij danken:

Frieda Menschaert, Heldergerem: foto's
Angèle Leroy, Haaltert: foto's en documenten Toneelpret
Amandine Temmerman, Terjoden: persoonlijk archief, waarvoor oprecht dank!

Aanwinsten:

Etymologisch woordenboek van het Nederlands 'A-E en F-Ka'- Fr. Debrabandere e.a
Kopieën van akten Parochieregisters (G-H-O) van Denderhoutem, Nederhasselt e.a
Je stamboom, je familiegeschiedenis, J. Roelstraete
Hof te Hollebeke, Woubrechtgem, G.L. Souffreau

Wie helpt?

Naar aanleiding van de viering '100 jaar Parochie en Onderwijs Terjoden' willen wij zoveel mogelijk Terjodenaren uitnodigen op de feestelijkheden. Vooral zaterdag 9 september met de onthulling van het kunstwerk 'De Kaatser' op het Driesplein moet een topper worden.

Wie bezorgt ons adressen van uitgeweken vrienden en familieleden?

Dit kan via onze website www.heemkring-haaltert.be (rubriek Werking-Contact) en bij ons bestuurslid Bernadette De Luyck, Terjodendries 76 9450 Haaltert (0473/58 96 03).

Van harte dank voor jullie medewerking.

ROMANIE BREYNAERT, 105 EN IN BLAKENDE GEZONDHEID

105 is een hele leeftijd. Dat ondervonden we toen we op bezoek gingen bij Romanie Breynaert in het rusthuis Sint-Anna te Haaltert, waar ze nu reeds een 9-tal jaar verblijft. Af en toe liet haar geheugen haar in de steek, maar dankzij de hulp van haar kleinzoon konden we het verhaal van haar jeugd toch reconstrueren

Een kranige vrouw, die Romanie. Toen we aanklopten kwam ze met een verbaasde blik zelf opendoen, en na dat we met handen en voeten hadden uitgelegd wie we waren en wat we kwamen doen, was ze voldoende op haar gemak gesteld om onze vragen te beantwoorden. Attent bood ze ons eerst een kop koffie en een koekje aan, en ook tijdens het gesprek informeerde ze meermaals of we nog wat wilden.

Naar de feiten nu. Maria Romania Breynaert werd geboren als dochter van Kamiel Breynaert en Paulina Schouppe, in een gezin met nog 4 broers en 2 zussen. (haar verdere afkomst, zie kwartierstaat) Van haar vader 'Kamiel de masjer' herinnert ze zich dat hij een bijzonder goede stielman was. Als haar nonkel Louis met een probleem zat, dan kwam hij altijd bij hem om raad. Heel veel huizen in Heldergem werden trouwens gebouwd door de familie "Masj" (afkorting van metser). Toen ze mij vroeg waar ik nu woonde, en ik de naam Vanderschuere liet vallen wist ze

daar onmiddellijk het volgende op. Vanderschuere zei: "Deze die sterven, die komen niet meer terug, maar ik, ik zal terugkomen. 't Was soms nogal ne raren!

Van haar broer Victor herinnert ze zich nog dat hij naar Amerika vertrok, (zoals zo velen rond die periode) en ginder ook bijna zijn hele leven bleef; hij is slechts een keer naar huis gekomen.

Zoals iedereen ging ze tot haar 12 jaar naar Heldergem naar de kloosterschool, maar de naam van de zusters herinnerde ze zich niet meer. Het is ten slotte ook 95 jaar geleden! Wel was het zo dat ze alleen maar in de namiddag naar school gingen; alleen de iets meer gegoeden van het dorp gingen een hele dag naar de school Ze wist wel nog ze nog dat ze steeds bij de beste van de klas was. " 'k Was een stil meisken. 'k Peis ook dat ik van ze leven niet gestraft ben geweest" wist ze te vertellen. "Wij gingen op onze kloeten naar school, en schrijven, dat deden we met een lei en met ne griffel".

Haar beste vriendin was 'Nastekens Victorine', en ook 'Centens Irma' was een leeftijdgenote van haar. Ze wist nog te vertellen dat er op het hof een aantal ongetrouwde dochters waren achtergebleven. Ook de 'Klokken' ('Klokkens Tina') was haar nog bekend

Na de schooltijd was er eigenlijk weinig te beleven. Ze ging trouwens maar tot haar tien jaar naar school. Nadien maakten ze samen "bloemen" (naaldkant, wat heel veel vrouwen uit Heldergem deden om een frank bij te verdienen) Dit gebeurde vaak buiten. De vrouwen zaten dan op een rij voor hun deur op een klein stoeltje. Ze werkten vooral voor Raymond De Meyer uit de Ziekhuizen Haaltert. Ze gingen te voet het werk halen, en brachten het te voet ook terug. In het beste geval gebeurde het met een oude fiets. Ze moest vooral moeder helpen in het huishouden, want vader had als metser heel veel werk.

's Zondags moest er naar de mis en 's namiddags naar de vesper gegaan worden. Toen ze al wat ouder werd, mochten ze de zondagnamiddag voor een paar uur naar 't café op de steenweg, waar een accordeonist zorgde voor wat ambiance. Elke straat en wijk op Heldergem had zijn eigen kermis, en het verste wat men ging was naar de kermis in het naburige dorp. De Sinksenkermis met Corneliusommegang was heel bekend. Daar kwamen heel wat mensen op af. De eerste zondag van september was er kermis Heldergem, maar ook in Denderhoutem: we konden kiezen Zo leerde ze ook haar man kennen, die ook metser van beroep was.

Wij hadden vrij vroeg een fiets. Bij Nasteken hadden ze de eerste velo van het hele dorp; Zij gaven wat werk uit (in onderaanneming) en hadden het dus wat beter. De eerste auto heb ik ook nog weten komen, dat was nog voor de Eerste Wereldoorlog.

Van de oorlog weet ik niet zo veel meer. Mijn nonkel Fons, (Alfons Schoupe) mijn moeder haar jongste broer, die was in de oorlog geweest. Hij was getrouwd met iemand uit den Berg te Kerksken. Ik ken haar naam niet meer, maar ik weet, dat ze zoals zo veel mensen een bijnaam had. Alles bij elkaar hadden wij daar in het dorp vrij weinig last van. Wij hebben ook geen honger afgezien in de oorlog. Na de oorlog heb ik wel de vredeskapel nog weten zetten op de hoek met de Hallebaan

Over het algemeen kon je wel zeggen dat het grote verschil met vroeger is, dat de mensen toen meer content waren dan nu.

Trouwen deden ze op een zondag in de mis van 8 uur, en van de kerk ging het naar het gemeentehuis. Een groot feest was er niet, er werd thuis wat gevierd met de familie en de vrienden. De huwelijksreis ging naar Brussel, samen met broers en zussen.

We gingen dan naar Lebeke wonen, maar bleven in contact met Heldergerm.

Van de Tweede Wereldoorlog herinnert ze zich dat er hier en daar een klein radiootje stond waar gretig naar geluisterd werd, vooral naar de clandestiene Engelse posten.

In haar leven is ze slechts een keer op reis geweest: naar Lourdes in Frankrijk, maar eigenlijk was ze veel liever gewoon thuis, of ging ze bij familie of vrienden "omsteken" (op familiebezoek).

Tegenwoordig geniet ze vooral van het bezoek van haar kleinkinderen en achterkleinkinderen. Sporadisch heeft ze nog interesse in de televisie, en ze heeft verrassend moderne opvattingen over wat kan en niet kan. Ze vindt dat het allemaal nog wel best meevalt.

Over het huidige Heldergerm was ze vooral verwonderd dat er geen school meer was in het dorp. En kopen ze daar geen kinderen nie meer? was haar spontane vraag.

William Minnaert

Genealogische gegevens:

Maria Romanie Breynaert was de dochter van Camiel Breynaert (° He, 21-08-1856 en + He, 30-12-1942) en Paulina Schoupe (° He, 15-09-1865 en + He, 16-07-1943) gehuwd op 10-01-1890 te Heldergerm. Romanie huwde te Heldergerm op 05-07-1924 met Gustaaf Paridaens (° Dhtm, 21-08-1898 en + Aalst 27-02-1985).

Gustaaf was de zoon van Eduard Franciscus Paridaens (° Dhtm, 15-01-1866) en van Victorina Van den Bossche (° Nederhasselt, 22-12-1868 en + Dhtm, 30-12-1903) die gehuwd waren te Denderhoutem op 12-12-1894.

Gustaaf en Romanie kregen twee kinderen: Roger (° He, 02-09-1927 en + Meerbeke, 19-01-1881) en Rogette (° He, 02-04-1932 en + 07-12-1997).

*Voor deze kranige eeuweling een hartelijk proficiat
en nog heel veel vreugdevolle dagen gewenst*

OE ZEGGEN MEN 'T OMMEL IN 'T FLJERGEMS (6)

Samengesprokkeld door Roger De Troyer

9 - Geluk en ongeluk - Goed en slecht - Slim en dom

afklasjen: afspringen
as ke ne neus etj kun je 't gerikken: als je verstandig bent, kan je het vermoeden
auveregte: tegendraads
au voegen: gedraag je goed
beternis: beterschap
boenjel: warboel, bussel
brol: waardeloos spul
bross'n: spijbelen
brossel'n: morsen
büssom geldj: geld gevonden bij het schoonmaken
d'an trekt er tog ni op: dat is niet eerlijk
d'as it geskeet'n: een rare, een zonderling
d'as nen tref: dat is geluk
da kom d'op zjijn effen: dat komt in orde
da's geldj wèjerd: is voor alles goed
de maleuren sloopen ni: een ongeluk is vlug gebeurd
dorveur moe je va vujjer kommen: hiervoor moet je slimmer zijn
en giejel den tantafèjeren: en alles wat erbij hoort
en ovventuur'n au ni: waag het niet
es 't nit, 't es nit: komt er niets van, ook goed
es me da nen numero: een eigenaardige kerel
Frans mee auër op: geen correcte taal
ge 'n moetj den onnuëzel'n ni uitangen: doe niet alsof je onschuldig bent
ge zetj er va weerkommen: het zal je berouwen, je doet een slechte zaak
Giej'n auër op zijne kop da deugt: 't is een nietsnut
hij 'n ee 't poejer ni uitgevonn'n: hij is lang niet slim
hij 'n ee ze ni alle vijf: is een beetje getikt
hij 'n zau dauër ni veel potten breken: zal er niet veel van terechtbrengen
hij ee mij goe vast g'ad: hij nam mij te grazen
hij ee nen toer te veel op de meulen gezeet'n: hij is niet goed snik
hij ee weer prijs: 't is hem slecht bekomen, hij is weer de dupe
hij ee zjij pauërt g'ad: heeft reeds vele tegenslagen gehad
hij eed 'n vijs los: een beetje getikt
hij eed au ander wauëterkes deurzwommen: hij heeft al moeilijker karwijen opgeknapt
hij eed it veure g'ad: hij is wat tegengekomen
hij eed oek van de brokkelingen g'ad: hij was ook slachtoffer
hij eed oeresjans: geluk in het spel
hij eet er 'n enjeken va weg: hij is bekwaam, deed het al meer
hij eet'r mor vier en nen bezekoek: hij is een beetje dom
hij es in zijne viez'n: slecht geluimd
hij es uitgesloopen: hij is slim
hij es van de mauën bereej'n: hij is wat gek
hij liet vall'n da viel: liet alles in de steek
hij speldj mee au voet'n: hij houdt je voor de gek
hij speldj mee zjij geluk: onbezonnen
hij tert deur: is een beetje gek

hij trekt zjij plang: behelpt zich met eigen middelen
hij zau nog slegt uitspeel'n: zal mislukken in het opzet
hij zitj in ne zetel: hij heeft het gemakkelijk
hij zitj inslegte papieren: het gaat hem niet goed
hij zou nog almenèkken drukken: hij is slim; heeft altijd antwoord klaar
iejen'n van boven de wintj: een beetje geschift
imand 't ert instampen: iemand diep grieven
imand te kùrt doen: kwaad berokkenen
in de fleur va zjij lèjeven: nog in volle activiteit
it afluizen: iets proberen los te krijgen
it uit zjijn botten slauën: een dwaasheid zeggen
kalle: niet snuggere vrouw
karott'n trekken: uitvlucht zoeken
kei passer'n: dat kan er nog door
legt'r au bujen'n ni op te wiejek: denk maar niet dat je het zult krijgen
malsjans: ongeluk
mee auken en uëgen: niet goed afgewerkt
mee de sjans va giejel de wèjilent: met heel veel geluk
mee imand d'n ouëp auëgen: iemand in de maling nemen
mis es ük ne vogel: als het verkeerd afloopt
misdagt: foute opvatting
misdoebber'n: misdoen
mispikke'l'n: uitspoken
ne fijne loerepit: onderschat hem niet
ne liejepen: idem
nor de val es de buil: hoe erger de tegenslag, hoe erger de gevolgen
oek züveel: ik wens je hetzelfde
oeresjans: enorm geluk
on opsteken: erbij winnen
oek skeet in zjijn broeken 't wauëren keien: had ik dat geweten, had ik dat gedaan
op 't goe vall'nt uit: ik waag het, wij zien wel
op wa trekt da nau: dat is ongeoorloofd
pikken: stelen
poetjen trekken: voetje lichten
pott'n: sparen
presjies 'n oenjer die moe leggen: hij weet niet hoe het aan te pakken
prim: premie
proesj: pruts
riskeert au 'n eirt: waag je kans
'kem au zitt'n: ik heb je te grazen
'kem bet o men biejen: ik ben verloren of ik zit ermee opgescheept
't eet er tusken gewauëdj: op het randje af; kon beide kanten uit
't en zau em giejen peijerd skill'n: zal niet veel verschil uitmaken
't es iejen'n van t'alverdrij donker: hij is niet snugger
't es ne gestampten boer: een onbeschofterik
't es nit genauëdert: dat helpt niet
't es om zjiejep: 't is verbrod
't es va mijn voet'n: ik heb er geen goed oog in

't es wel bestedj: je krijgt wat je verdient; 't is je eigen schuld
salu en de windj van agter: het ga je goed en verder geen
gehoor

sjans: geluk

sko effel'n: zoeken

t'en ee ni veel geskollen: het was bijna gebeurd

uitsteken: doen

vermuësken: verprutsen

wa manieren zen da nau: dat kan toch niet, wees beleefd

z'es nauër den emel: ze is dood

z'n es onder giej'n oenjer gebrued: ze is niet dom

z'n ontaugt mauer van den twellev'n tot den noen: heeft een
heel kort geheugen

ze liep over va vrindjskap: ze was heel lief

ze n'es ni va gisteren: ze is niet naïef, niet dom

ze ziet zwerte snieje: er is veel misère

ziet dad'af: wat een knoeiboel

zijn ann'n stauën skiejef: hij is onhandig

zijne frang valt: hij heeft het begrepen

zuë dom as 't peijerd va Kristus: dat was een ezel!

VERGETEN FRANSMAN TE HELDERGEM

Door samenloop van omstandigheden bracht ik geen bezoek aan Florent Van de Velde, één van de nog levende 'fransmans' (zie Mededelingen HK, nr. 2, 2005), waarvoor mijn verontschuldiging.

In deze bijdrage zijn verhaal.

Florent vertrok in 1938 als veertienjarige, met zijn vader Jan, voor de eerste maal naar de campagne in Frankrijk. Het zouden er veertien worden! Florent was nog leerplichtig en meester Jozef Corten wees de ouders op hun verplichtingen én, op schoolverzuim stond boete. Jan antwoorde: *'geen nood, de boete betalen is geen probleem, wij verdienen voldoende in Frankrijk!'*

Ze vertrokken samen met Hector Lievens (*de zjuzen zijnen Toor*), Cyriel Van de Wiele (*Slisj*), Florent Van Dorpe en diens zoon Cyriel, allen Heldergermaars, met *'de basasj'* over de schouder naar het station te Burst. In Brussel ging het richting Tourcoing en Parijs. In de 'Gare du Nord' aansluiting met de trein naar Corbaix en Gatiné, ongeveer 150 km. *'boven Parijs'*. Hun eindbestemming, de hoeve van boer Prochason was in de nabijheid van het station, zodat de reis verder ging te voet.

Het verblijf en de voeding viel best mee en aan cider was er geen gebrek.

De campagne duurde 6 à 7 weken voor een oppervlakte van 7 Ha. De werkweek duurde van 's morgens vroeg tot de duisternis viel, begon de maandag en eindigde pas de zondagmiddag. Het was de tijd voor enkele uurtjes hoogst nodige rust en voor de ontspanning d.w.z enkele pintjes drinken in de *'Bureau du tabac'*.

Florent werkte ook bij een Hollandse boer in Frankrijk waar zij werkten op een bietenveld van 200 Ha. Hij sliep er in de paardenstal. Naam en plaats kan hij zich niet meer herinneren. De uitbetalingen gebeurden bij middel van cheque.

In de oorlog verbleef hij in Frankrijk en werd er opgepakt en naar Duitsland gestuurd. Na 1 jaar keerde hij terug en woog amper 40 kg.

Na WO II werkte hij in het Brusselse in de bouwnijverheid als ijzervlechter. Hij kon een regeling treffen om elk jaar nog een periode de campagne mee te maken om nadien opnieuw als bouwvakker aan de slag te gaan. In 1952 ging hij voor de laatste maal richting Frankrijk.

Roger De Troyer

LOURDESBEDEVAARTEN KAV – KWB, 1954

(zie ook Mededelingen nr. 3, jg 2003)

1: Clementine Dooremont, 2: Suzanne Scheerlinck, 3: Maria Braeckman, 4: Christiane Scheerlinck,
 5: Marie Dooremont, 6: Paula De Schutter, 7: Emilienne De Luyck, 8 : Madeleine Van der Donck,
 9 : Eveline Vijverman, 10 : Renilde Matthijs, 11 : Eveline Van Impe, 12 : Adeline Wijnant,
 13: Irma Seminck, 14: Leonie Dooremont, 15: Louise Van Looken, 16: Clementine Verlé,
 17: Hortense Temmerman, 18: Helene Becque, 19: Frans Vijverman, 20: Louise Wijnant,
 21:De Schrijver, 22: Martha Lauwereys, 23: Clementine Meert, 24: Cécile De Meerleer,
 25: Godelieve Steppe, 26: Rosa Ruyssinck, 27: Emiel Van Cauwenbergh, 28: Stefanie Van den Borre,
 29: Gabriëlle Maesschalck, 30: ..., 31: Agnes Eeman, 32: Robert Van Cauwenbergh,
 33: Julien Van Cauwenbergh, 34: onderpastoor Henry Moortgat, 35: Robert Roelandt,
 36: Laura Baten, 37: Pauline De Meyer, 38: Maria Coppens, 39:..., 40: Adrienne De Jaegber
 41:, 42: Raf Van den Abeele, 43: Christianne Van Landuyt, 44: Nestor De Bolle

(verz.: Maria Coppens, Kerksken)

SPROKKELINGEN

Haaltert 1907 - Baldadigheden in het kapelletje van de H.Gaugericus.

In 'De Denderbode' van 4 april 1907 werd er gewag gemaakt van de vernieling van het kapelletje. Dit gebouwtje stond oorspronkelijk aan de splitsing Muisstraat-Dreef (nu eigendom W.Van den Neucker).

"Zondag, Paschen, des nachts, is er eene bende zatte kleddens stormenderhand gevallen op het kapelletje van den H.Gaugericus, gestaan nabij het klooster aan de binnenbaan naar onze stad. De beeldstormers hebben de deur ingestampt, dakpannen afgeslagen, alles wat zich in 't bidplaatske bevond in stukken geslagen en den offerblok geroofd. In de plaats van 't Heiligenbeeld hebben ze een wiel geplaatst van een hondenkarretje (Waar hebben zij dat wiel gehaald?). 's Anderendaags is het heiligenbeeld gevonden aan de herberg van sieur Louis Scheerlinck, wijk Eiland, op meer dan een halve uur afstand van de plaats van de verwoesting".

De verslaggever kon het niet laten gal te spuwen op zijn politieke tegenstrevers:

Ziedaar nu de beeldstormerij in 't klein en als de blauwen, rooden en groenen zullen gansch meester zijn, dan zullen wij de godsdiensthatende schelmerij in 't groot te zien krijgen. De kleddens hebben verders ter houtzagerij Muylaert (hoek Dreef-Stationstraat-eigendom fam. Ghijssels), veel hout op stapels gezet als moest er eene openbare verkooping plaats hebben."

De geschiedenis herhaalt zich! Is vandalenwerk niet van alle tijden?

MOORD TE DENDERHOUTEM - 1863

Uit 'Scheldegalm' van 20 november 1863: De moord op veldwachter te Denderhoutem.

Amand De Schepper was 61 jaren oud, dinsdagavond 10 november 1863 om 10u30 's avonds de herberg 'Den diepen lochting' verlatende, is hij op een kleinen afstand van het huis aangerand geworden en bekwam verscheidene stokslagen op den nek, welke den dood schijnen te hebben veroorzaakt, zonder dat hij heeft kunnen om hulp roepen.

Den volgenden morgen vond men zijn lijk, dat van de plaats van de moord naar den kant van eenen gracht was gesleurd geworden op eenige stappen van daar.

Dank zij den iever van den wachtmeester der Gendarmerie, Scheerlinck, heeft men een persoon aangehouden en gevankelijk naar Aalst overgebracht, op dewelke erge verdenkingen rusten.

nvdr: Petrus Amandus De Schepper werd geboren te Denderhoutem op 1 april 1805 en overleden aan de gevolgen van een aanslag op 11 november 1863. Hij huwde op 17 november 1832 met Regina De Conseth, eveneens geboren te Denderhoutem op 18 juli 1803 en er overleden op 28 juli 1879.

Zij kregen 5 kinderen: Austina, Felix Judocus, Marie Joanna, Virginie en Joseph.

In de 'Rechterlijke kronijk' van 11 maart 1864 lezen wij:

Michiel D., herder te Denderhoutem (bij Ninove) beschuldigd van den 10 november 1863, den brigadier veldwachter De Schepper, door wraakzucht vermoord te hebben, is na drie lange zitdagen, zaterdagmiddag door het Assisenhof van Oost-Vlaanderen, zitting houdende te Gent, ter dood veroordeeld geworden. De doodstraf zal op één der openbare plaatsen van Gent uitgevoerd worden.

15DE DIALECT-QUIZ

Vrijdag 12 mei werd de kennis van het 'oiljters' opnieuw getoetst bij een 50-tal deelnemers.

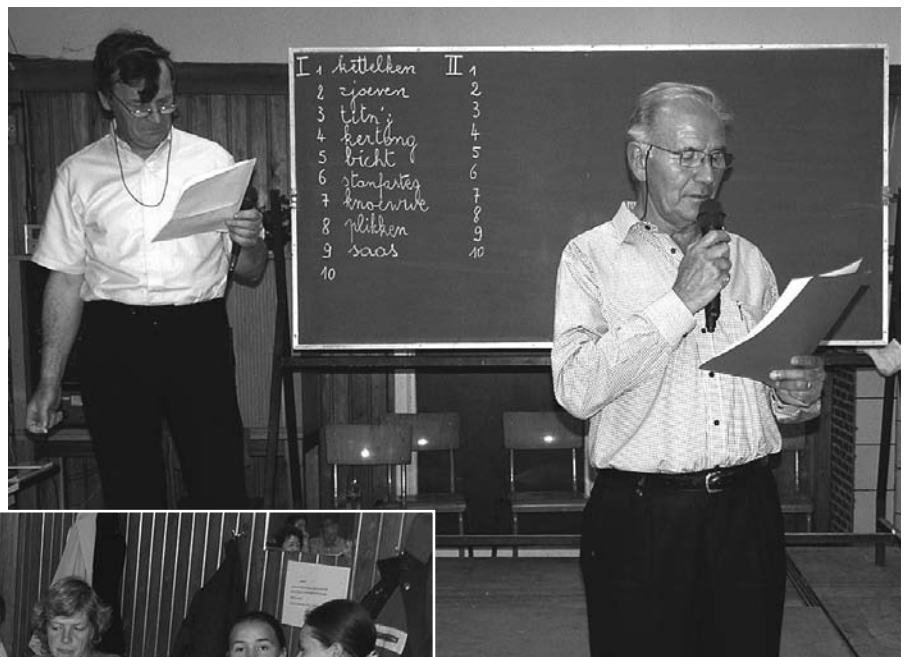
't Werd een plezante bedoening en de resultaten waren vrij goed. De primus behaalde een mooie score van 36/40. Proficiat aan alle deelnemers!

- 1- Joris Redant 36p
- 2- Katleen Gosseye 35p
- 3- Robert Wellemans 34p
- 4- Frieda Leemans, Hilda Baeyens, Magda Volckaert, Ann Declercq en Mariette Ghysens 33p
- 5- Ann De Rouck, Katrien Baeyens en Magda Van Oost 32p
- 6- Martha Roelandt 31p

- 7- Marie Louise Taelman en Marcel Stockman 30p
- 8- Emiel Meganck, Alfons Coppens, Raf Oosterlinck en Maria Stockman 29p
- 9- Rita Raes, Jolien Muylaert, Paula Keymeulen en Ivan Van der Gucht 28p
- 10- Lutgart Van Mulders, Frans Baetens, Paula Braeckman en Annelies Schouckens 27p

Het Davidsfonds en de Heemkundige Kring danken jullie van harte voor de deelname en 'tot de zestienste kiër in tweeëdoezjend en zeven'.

De quiz-masters

Alfons Coppens, elk jaar van de partij

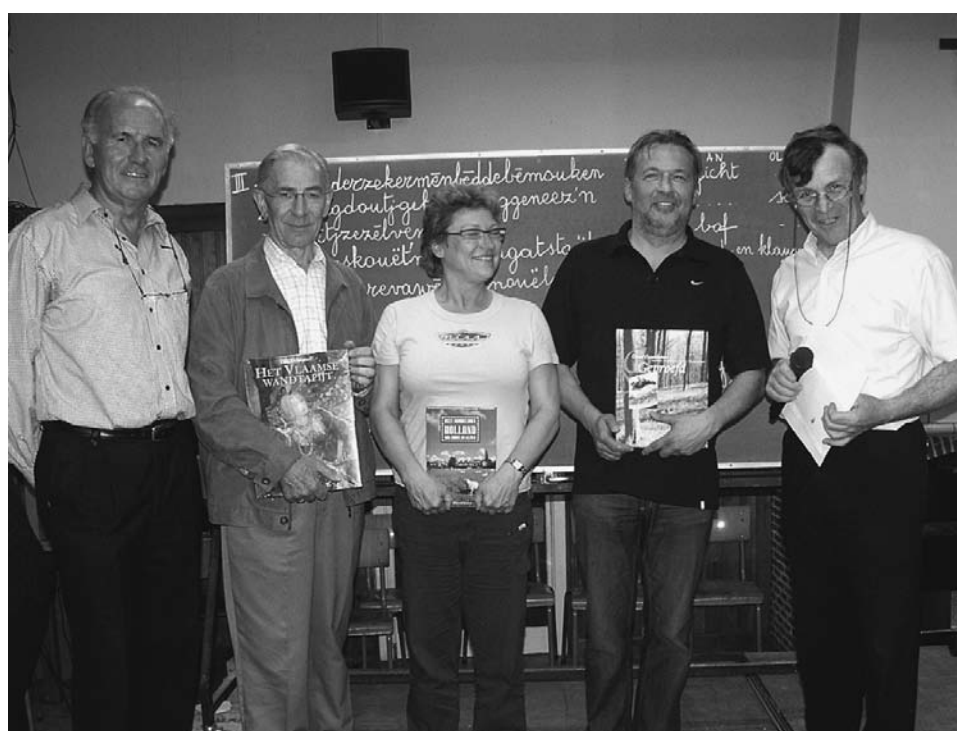
We laten ons niet vangen

*Maak je een foutje,
toch plezierig*

Geconcentreerd

*De primussen:
Joris, Kathleen en Robert (v.l.n.r)*

Foto's: Staf Versavel

DE WERELD IN EEN DORP, KERKSKENAREN IN CONGO

Congo een geschenk van Koning Leopold II?

Belgisch Congo was van 18 oktober 1908 tot 30 juni 1960 een kolonie van België in het gebied van de huidige Democratische Republiek Congo (Zaire). Voordien was het een “privé-kolonie” ook wel Kongo-Vrijstaat (1877-1908) genoemd, geëxploiteerd door Koning Leopold II met steun van bedrijven en financiële groepen. Deze exploitatie had een ongekende humanitaire catastrofe tot gevolg en leidde tot een wereldwijd schandaal. Onder internationale druk werd de “privé-kolonie” van Leopold II in 1908 overgedragen aan de Belgische staat.

Het bestuur verbeterde aanzienlijk en er werd een niet onbelangrijke vooruitgang bereikt op economisch en sociaal gebied. Belgisch Congo werd een soort modelkolonie voor onderwijs en gezondheidszorg, mede dank zij de inzet van onze missionarissen en missiezusters waaronder onze dorpsgenoten Pater Roger Lievens, Adrienne De Jaeger (Zuster Marie-Christine), zie ‘Kerksken, de wereld in een dorp’ blz. 410-412 en Irène Gees (Zuster Marie-Simonne).

Irène Gees (Zuster Marie-Simonne) hielp.... het eerste levenslicht aanschouwen

Irène werd geboren te Kerksken op 12 maart 1917. Het gezin van Arthur Gees en Juliana De Leeuw, woonde op de Driehoek te Kerksken, vader - in de volksmond “Slinkes Tier” - was wever. Het gezin telde zeven kinderen, Irène was de vierde in rij.

In de jaren dertig zocht onderpastoor Van Den Bossche - vurig aangegrepen door de boodschap van Cardijn - met zijn huishoudster Adolphine Grootjans contacten met de jeugd voor het starten van VKAJ en KAJ.

De kinderen in het gezin Gees werden allen actieve leden van deze beweging. Marcel was in 1935 medestichter van de KAJ. Ook broer Robert bleef niet afzijdig. Op 10 januari 1943 bracht Mgr. Cardijn een bezoek aan de afdeling van Kerksken, deze telde toen reeds 100 leden.

De dochters Maria en Irène waren actief in de VKAJ. Vooral Irène zette zich in voor de beweging. Sedert haar 16de werkte zij te Aalst op atelier bij Georges Steleman,

waar zij alle dagen heen reed met de fiets. Haar enige vrije dag, de zondag, werd jarenlang ingenomen door bedeltochten, eerst voor de Basiliek van Koekelberg daarna voor het bouwen van een kerk in de Lebeke in vervanging van de “houten kerk”. Het was tijdens die tochten dat zij in contact kwam met de Orde van O.L.V. Presentatie van Beveren-Waas. Toen zij vernam dat deze orde missieposten had in Congo was haar keuze snel gemaakt.

Op tweede Kerstdag 1939, op 22 jarige leeftijd trad ze in het klooster te Beveren-Waas als Zuster Marie-Simonne. Kort daarop brak de Tweede Wereldoorlog uit, waardoor haar missieplannen tijdelijk werden gedwarsboemd. Tijdens WO II werd ze ondergebracht bij de Zusters van Liefde in Leuven. Daar zij ook nog haar humaniora diende te behalen werd het een drukke studietijd. Ze behaalde het diploma van verpleegster en vroedvrouw in Leuven, waarna ze “Tropische geneeskunde” studeerde in Antwerpen. Wachtend op het einde van de oorlog, studeerde zij in de stilte van het klooster nog “Tsiluba”, de taal van de bevolking in de Luluaprovincie.

Haar eeuwige geloften legde Zuster Marie-Simonne af op 4 augustus 1945. Eindelijk, op 14 februari 1946 vertrok ze met de Congoboot “Mar del Plata” naar haar eerste missiepost in Tshidimba (Provincie Oost-Kasaï in Centraal Congo). In de ziekendienst hielp ze de inlandse moeders bij de bevaling. Vijf jaar later werd ze overgeplaatst naar Tshikula (Oost-Kasaï) om er een materniteit op te richten. Met de beperkte middelen was het hard werken en vooral improvisatie. Maandelijks verleende ze hulp bij 100 geboorten op de missiepost. Na ongeveer 10 jaar, in 1955, kwam Zuster Marie-Simonne een eerste maal naar haar geboortedorp.

In 1960, kort voor de onafhankelijkheid werd ze Moeder overste van de Missies van haar orde in Congo. De lang verwachte onafhankelijk, met een droeve nasleep van troebelen en moorden op zovele missionarissen en missiezusters. Ze hebben in die tijd zwarte sneeuw gezien, maar zij kwamen er zonder kleerscheuren door. De missiezusters werden beschermd door de plaatselijk bevolking. Ze informeerden hen wanneer er gevaar was en hielpen hen zelfs bij het tijdelijk onderduiken.

In 1974, na 28 jaar missiewerk kwam Zuster Marie-Simonne definitief terug naar België. Ze begon een tweede loopbaan als vroedvrouw in de St. Anna-Kliniek in Beveren. Tot haar pensioen vervulde ze er de nachtdienst. Waar ze in stil contrast met haar missiewerk soms meer werk had met flauwvallende jonge vaders dan bezorgde jonge moeders op te beuren en te troosten.

Op 20 augustus 1989, werd Irène ter gelegenheid van haar 50 jaar kloosterjubileum door vrienden en familie in de bloemetjes gezet tijdens een viering in het klooster te Beveren-Waas, waar ze tot op heden, op 89 jarige leeftijd

Augustus 1945 de K.A.J. op trektocht, even balt, voor het geboortehuis van Irène

Tshidimba, september 1947. Zuster Marie-Simonne (rechts) en medezuster met de pasgeboren baby's van een top dag.

Zuster Marie-Simonne, mei 1955 op familiebezoek. V.l.n.r. : Gaston; Paula; Irène (Zuster Marie-Simonne); Marcel; moeder Juliana De Leeuw; Robert; Maria en Gaston. (Vader Arthur Gees overleden in 1946).

*VKAJ-Kerksken. Een groep kajotsters bij de verkoop van hun ledenblad "Lenteleven".
v.l.n.r. : Malvina Herremans; Maria Gees; Alma Baetens; Delfine Schouppe; Maria De Graeve;
Alice De Pelsmaeker; Maria Van Keymolen; Leonie Baeyens; Yvonne Van Wesemael; Irma Ruysinck;
Martha Roelandt; Alice Tas; Irène Gees (Zuster Marie-Simonne); Ida De Kegel; Eufrazie De Clercq;
Leonie D'Haeseleer; Antoinette Fermon en Ida Gees.*

nog altijd verblijft. Ze spreekt nog steeds vloeiend het dialect van Kerksken.

Vanuit haar christelijke inspiratie leidde Zuster Marie-Simonne een leven van dienstbaarheid voor de medemens. Nu spreekt men van een sterke vrouw.

Paracommando Alfons De Waegeneer sneuvelde in Congo

Ooggetuige Paul Ghijssels vertelt.

"Het waren woelige tijden, de jaren zestig in Kongo. In feite is het er sedert de onafhankelijkheid voortdurend moeilijker en slechter geworden. De pioniers-tijd was eens en voor goed voorbij. Het is goed even terug te blikken naar de tijd toen ook dorpsgenoten er actief waren, als missionaris, als technicus of als dienstplichtige in het moederlandse leger.

Het was oktober 1963 toen ik voor de allereerste keer naar Afrika vertrok. Ik zou er ter vervanging van mijn legerdienst les gaan geven in Kongo aan de lokale bevolking in een lagere handelschool in het toenmalige Luluaburg, nu Kananga, de hoofdplaats van de provincie Kasai. Het was mijn eerste verre reis buiten Europa, maar nog voor ik vertrok was er thuis al een grote geruststelling: in dezelfde Kasai-streek werkte een kloosterzuster uit Kerksken, Irène Gees, een oudere zus van Robert, oud-leerling en boldersvriend van mijn vader Meester Maurice,

die in de gemeenteschool jarenlang hoofdonderwijzer was.

Het schooltje in Katoka, waar ik als germanist aardrijkskunde, turnen en Engels gaf (toen al was het roeien met de riemen die men had!) werd bestuurd door de zeg maar beroemde paters van Scheut en lag naast een open voetbalveld aan de overkant van de zandweg naar het provinciaal huis, een soort hoofdkwartier en bevoorradingscentrum van de missie. Er kwam dus nogal wat bezoek voorbij uit de missieposten in het binnenland. Op een goeie dag reed een kloosterzuster per VW het erf op, recht uit de broese: Moeder Simonne, Irène Gees uit Kerksken. Het werd mijn belangrijkste brug naar de kennismaking met het Kongolese binnenland, want ik werd meteen uitgenodigd "om eens af te komen naar Tsjikula", haar missiepost, als ik mij goed herinner, op een zeventigtal kilometer van Luluaburg. Tijdens de volgende schoolvakantie, toen zij nog voor boodschappen in de stad was, kwam Moeder Simonne mij ophalen, voor mij mijn eerste expeditie in het echte Kongo. Buiten de stad mocht ik zelfs al eens achter het stuur, maar ik ben al geen autofanaat en binnen de kortste keren zat ik vast in het zand. Parijs-Dakar in 't zwart, maar wij zaten vast. Geen nood met een kloosterzuster aan boord: "Kom, k'zal ekik nekeer proberen." Het wijde witte kleed rond de knieën geslagen, en roef, van de eerste keer waren w'er uit.

Zo waren de paters en missiezusters, op alle handen goed, als zendeling, chauffeur, leerkracht, landbouwkundige, boekhouder, verpleegster, geen opdracht was hen in het tropische Kongo te beet of te zwaar. Scheutist Pater Paul Lissens, uit Aalst overigens, is er nog de vliegtuigpilot van de bisschop geworden en

vertaler van de bijbel in het Tsjiluba, "Mukanda wa Mvidi Mukulu", waarvan ik een exemplaar tot vandaag als een relikwie bewaar.

Moeder Simonne was in Tsjikula niet alleen de moeder van het klooster, als vroedvrouw in het missie-hospitaal heeft zij ontelbare zwartjes helpen geboren worden. Door figuren als zij heb ik begrepen wat het betekent in de wereld gezonden te worden met de belofte van volheid van leven. Aan hen lag het niet dat Kongo later de berg af ging, daarvoor dragen anderen de verantwoordelijkheid, maar dat is een ander verhaal dat wij later in het dagelijkse nieuws hebben kunnen volgen, onder meer in december 1964 bij de dood van dorpsgenoot Alfons De Waegeneer tijdens de landing van de para's in Stanleystad.

Kerksken in Kongo, een voetnoot in de tragische geschiedenis van een nochtans prachtig land en werelddeel."

Aan het eind van de jaren vijftig schoven in Congo donkere wolken voor de zon. De opkomst van een groep ontwikkelde "évolués" onder de inheemse bevolking, creëerde een algemene ontevredenheid over de koloniale bevoogding en werd de aanzet tot een effectieve onafhankelijkheidsstrijd.

De

Alfons De Waegeneer, zoon van Raymond en Renilde De Meerleer. Geboren te Kerksken, op 24 februari 1945, zwaar gekwetst bij de bevrijding van blanke gijzelaars te Stanleystad en overleden in Lovanium (Leopoldstad) op 25 november 1964.

Belgische zelfzekerheid kreeg in 1959 een flinke deuk door de opstand in Leopoldstad (Kinshasa). De toenemende burgerlijke ongehoorzaamheid en het op de voorgrond treden

van Congolese politieke leiders, leidde op 30 juni 1960 tot een onafhankelijkheid in ijtempo.

Opstand en muiterij kenmerkten het land de volgende decennia. Meermaals werden Belgische Para's ingezet om de blanke kolonisten te beschermen of te bevrijden. In 1964 werden ze ingezet, waarbij onze dorpsgenoot Alfons De Waegeneer, voor de bevrijding van de gijzelaars in Stanleystad. De Belgische economische belangen speelden hierbij een belangrijke rol. Een liefde-haat verhouding met België doorkruiste de wederzijdse belangen tot op heden.

Operatie "Red Dragon" Stanleystad (Kisangani) november 1964

Afrika was een wankele regio in de jaren zestig. De voormalige Belgische kolonie was in 1960 onafhankelijk geworden, om bijna onmiddellijk in chaos te vervallen. Na een lange Katangese afscheiding was Congo begin 1964 weer verenigd onder Tjombe, zijn regering werd gesteund door het Westen. Rebellenleider, Pierre Mulele, die clandestien was teruggekeerd na een lang verblijf in China, buitte de sociale en economische moeilijkheden uit die er heersten in de oostelijke provincies. In juni brak de opstand uit en in september was reeds de helft van het grondgebied in handen van de rebellen, ze noemden zich "Simba's". Om druk uit te oefenen op de centrale Congolese regering en op de landen die haar steunden – vooral België en de VSA – beschouwden de opstandelingen alle Europeanen, die zich in het door hen gecontroleerde gebied bevonden, als gijzelaars. Ze verzamelden de gijzelaars in Stanleystad.

'Simba', swahili voor 'Leeuw'

Magie en bijgeloof speelden een grote rol in de opstand van 1964. Zo verwierven de Simba's door een rituele plechtigheid die een tovenaars hen liet ondergaan, de "dawa"

(Magische bescherming). Ze waren er van overtuigd dat de "dawa" de kogels van de vijand in water zou veranderen als ze "Maie..maie" (water, water) zouden roepen tijdens het schieten.

De zonderlinge kledij van de Simba's kwam ook overeen met sommige aspecten van hun bijgeloof. Men kon zich immers de kracht van de vijand toe-eigenen door zich te bedekken met voorwerpen die hem toebehoorden. Dit verklaart waarom zoveel Simba's dassen droegen (zonder hemden), bretellen, petten, brillen zonder glazen en andere voorwerpen van Europese (blanke) afkomst. Ze geloofden niet alleen dat ze tegen kogels waren beschermd, maar ook dat ze de kogels konden terugkaatsen naar de schutter.

Vooral België en de Verenigde Staten van Amerika maakten zich zorgen over het lot van hun onderdanen. De wereld keek bezorgd toe. Op diplomatiek vlak mislukten de onderhandelingen met de Simba's. In Washington en in Brussel werd koortsachtig aan een bevrijdingsactie gewerkt. In de grootste geheimhouding werd door beide landen een reddingsoperatie voorbereid. Begin november 1964 werd deze onder de codenaam "Red Dragon" gestart.

Operatie "Red Dragon" was één van de meest dramatische militaire missies voor ons land. Daar het terug oproepen van de pas afgezwaaide manschappen - met ervaring - de geheimhouding van de ganse operatie in gevaar zou brengen, werd beroep gedaan op de Para Commando's van het 1ste Bataljon Para uit Diest, dat toen hoofdzakelijk bestond uit miliciens die op dat moment één jaar onder de wapens waren. Deze troepenmacht werd aangevuld met manschappen van het 2de Commando uit Flawinne, die er pas 6 maanden hadden op zitten. Bij de 3de Para waren de rekruten pas binnen, zodat deze eenheid nog in volle opleiding zat.

Hun taak tijdens deze gedurfde actie: de blanke gijzelaars bevrijden die door de Simba's sedert meer dan 3 maanden werden gegijzeld.

Op dinsdagavond, 17 november 1964 startte de operatie "Red Dragon". Een luchttransport van meer dan 6000 km werd op de been gezet. Amerikaanse C-130 toestellen werden ter beschikking gesteld. Deze vliegtuigen brachten 545 Para – commando's, - waarbij Alfons De Waegeneer - vanuit Kleine Brogel na een tussenlanding in Moron de la Frontera in Spanje, over naar het eiland Ascencion in de Zuidelijke Atlantische Oceaan. Op zaterdagavond 21 november werd ingescheept voor een 3.750 km non-stop vlucht naar Kamina, op ongeveer drie uur vliegen van het doel Stanleystad. In de nacht van 23 op 24 november stegen vijf C130 op met 320 para's aanboord. Ze werden gevolgd door zeven vliegtuigen met gepantserde jeeps, materieel en uitrusting. De parachutage was voorzien bij dageraad. Vanaf een drophoogte van 200 m werden in 80 seconden tijd 320 man gedropt. Het geluk zat mee. Bij het uitkammen van de luchthaven rinkelde de telefoon en een anonieme stem melde dat 250 gijzelaars zich in het Hotel Victoria bevonden. Bij aankomst van de Para's werden de gijzelaars door de Simba's op straat gedreven. Het vuur werd geopend. In paniek trachtten de gijzelaars te vluchten maar 18 doden en een dertigtal zwaar gewonden bleven ter plaatse achter.

In de stad werd het zoeken naar blanken verder gezet. Sommigen hadden zich op de meest ondenkbare plaatsen verscholen. Het was bijzonder moeilijk om hen de schuilplaatsen te doen verlaten. De 11de compagnie zuiverde, na de slachting van de burgers eerder die dag, het centrum van de stad. Het eerste peloton bevrijdde in de school van de Zusters Franciscanessen een 40-tal burgers. De manschappen van het derde peloton met Alfons De Waegeneer waren de eersten ter plaatse bij de slachting in de "Rue Ketele", waar een 50-tal lichamen uitgestrekt op de grond lagen (dronken en gedrogeerde Simba's vuurden hun wapens leeg in de groep blanke gijzelaars. De compagnie van Alfons De Waegeneer werd daarna naar de "Place Carou" gestuurd,

waar een honderdtal Europeanen werden gesignaleerd. Tijdens de opmars in de "Avenue du Major Massart" werden de para's verschillende malen onder vuur genomen. Ploegoverste Alfons De Waegeneer werd door een kogel, afgevuurd door een verdoken rebel, in de buik getroffen toen hij met zijn manschappen een gebouw zuiverde.

Hij werd onmiddellijk weggevoerd naar het hospitaalvliegtuig op de luchthaven van Stanleystad. Luitenant Mathen praatte met hem:

"Heb je veel pijn?"

"Nee, maar wel dorst?"

"Ik kan je niets te drinken geven."

"Heb je soms een sigaret?"

Luitenant Mathen stak een sigaret aan.

Alfons deed een trekje, en fluisterde toen met een glimlach:

"Wel luitenant, ik zal voor u in België zijn." (1)

De gewonde gijzelaars, sommige met kogel- en zelfs steekwonden, werden eveneens overgebracht naar het hospitaalvliegtuig. Terwijl de gekwetsten door de para's in de vliegtuigen werden geholpen, rolden bij sommige verplegers de tranen over de wangen. Op de luchthaven bestookten de para's en de Simba's elkaar. Het vertrek van het hospitaalvliegtuig werd steeds maar uitgesteld enerzijds door de gevaarlijke beschietingen maar ook door de aanhoudende komst van zwaar gewonde gijzelaars. De toestand van Alfons werd kritiek; de aalmoezenier Pierre Vander Goten vertelde volgend verhaal aan "Het Nieuwsblad" (2).

"Gij hebt die stoere kerels – onze para's – zien opstappen te Brussel, hé?"

Ja, natuurlijk, mijnheer de aalmoezenier.

Wel, ik heb een para, een van mijn mannen, zien sterven. Ik had veel foto's gemaakt van allen. Neen, niet voor publicatie, maar voor de mannen. Ge begrijpt het, hé?"

Wij begrijpen het.

Wel, te Stan werd Alfons De Waegeneer uit Kerksken bij Aalst zwaar getroffen. Wij dachten hij komt er nog door. Maar ik diende hem toch het sakrament "der stervenden" toe.

Ik zei hem: Alfons, dat is het sakrament der stervenden, maar het is toch ook het sakrament der levenden, hé, ge weet dat toch, hé.

Maar ja, mijnheer de aalmoezenier, zei de para De Waegeneer, ik weet het. En ge moet niet bang zijn, mijnheer de aalmoezenier, ik ben gereed. Gisteren ben ik nog te communie geweest. Ik ben helemaal klaar om voor de Heer te verschijnen. Ik heb veel mensen gered. Dus, ik ook ... "

Teneinde raad voerde legerarts luitenant George Banning in het hospitaalvliegtuig een noodoperatie uit bij Alfons De Waegeneer, om het bloedverlies te stoppen. Hij werd samen met de gewonde gijzelaars overgebracht naar Leopoldstad waar hij in het ziekenhuis Lovanium aan zijn verwondingen overleed.

Gedurende 2 dagen werden meer dan 2000 gegijzelden naar Leopoldstad geëvacueerd.

Op donderdagmorgen 26 november werd de operatie “Black Dragon” opgezet voor de bevrijding van gegijzelde blanken in Paulis (Isiro). Tijdens deze operatie werden 355 Europeanen bevrijd. In dit gevecht sneuvelde Korporaal Lucien Welvaert, behorend tot hetzelfde peloton als Alfons.

Tijdens de beide operaties werden 2.375 gijzelaars bevrijd. De volgende dagen werd een luchtbrug tussen Leopoldstad en Brussel georganiseerd om alle vluchtelingen en gewonden over te brengen naar België.

Op 1 december keren de Para's terug naar België. Koning Boudewijn ontving hen op het vliegveld in Melsbroek en drukte zijn fierheid uit over de uitgevoerde operaties. Bij de talrijke gelukwensen en blijken van dankbaarheid voegde zich een onvergetelijke ontvangst door de bevolking bij het defilé te Brussel.

Kerksken rouwde ...

Op woensdagavond 25 november rond 23 uur meldde zich een legerofficier in Café “Bamboe Bar”, op het Dorp, (Alfons De Waegeneer woonde op de eerste verdieping). Hij meldde dat Alfons zwaar gewond was tijdens de gevechten in Stanleystad. Voor de familie was dit een totale verrassing, ze waren zelfs niet op de hoogte dat de eenheid van Alfons had deelgenomen aan de operaties in Congo.

De volgende dag, donderdagvoormiddag 26 november werden de ouders door twee medewerkers van de sociale dienst van het leger medegedeeld dat hun zoon Alfons overleden was in Leopoldstad. Over de omstandigheden werd geen nadere uitleg gegeven.

Het overlijden van deze jonge man beroerde de ganse bevolking van Kerksken. De gebeurtenissen in Congo werden uitvoerig behandeld in de media, het was het gesprek van de dag.

Een bijdrage uit “De Beiaard” verwoordt de gevoelens en de tijdsgeest van toen bij de bevolking van Kerksken. (3)

“19-jarige dienstplichtige uit Kerksken stierf voor landgenoten in Kongo”

In het kleine huisje aan de Veldstraat 11 te Kerksken was de stemming sinds woensdag treurig. Vernomen was hoe de zoon, Alfons De Waegeneer, 19 jaar oud, dienstplichtige bij de valschermspringers tijdens operaties Stanleystad, gewond was. Over de aard en de oorzaak van de verwondingen was niets bekend, men wist slechts dat hij in het lazaret verpleegd werd. De jongen is de derde in een gezin van zes kinderen, en was voor zijn diensttijd als metser werkzaam. Donderdag, rond 11 uur, werden de ouders omzichtig op de hoogte gebracht van het ontstellend nieuws: hun zoon was aan zijn verwondingen bezweken. Vrijdagmorgen kregen zij het bezoek van Eerw. Heer Onderpastoor, die hun moed insprak. We waren zelf getuige van het schrijnend leed dat over dit schone gezin kwam. Vader en moeder De Waegeneer waren als verpletterd, en het speet ons werkelijk dat wij om een fotootje van hun jongen moesten vragen. Ze

vonden het eerst niet, ten slotte sneden zij er een uit het familiealbum: een foto uit betere tijden, toen hun jongen, tijdens zijn opleiding te Marche-les-Dames, zich fier liet kennen: jong, overmoedig, geestdriftig. Moeder liet haar tranen de vrije loop toen ze de foto terugzag.

De hele bevolking voelt mee: ook wij betuigen aan het zwaarbeproefd gezin onze oprechte gevoelens van kristelijk medeleven. Hun zoon is gestorven voor een goede zaak. Heldendom is een groot woord, maar het is beslist toepasselijk op de honderden jongens die hen jong leven veul hadden om duizenden landgenoten uit de handen van de barbaarse inboorlingen te redden. Zij zijn in hun opdracht gelukt, met een minimum aan verliezen. Die opdracht was er géén militaire, wel een menslievende. Het was een schone taak.” (3)

Op vrijdag 4 december 1964 werden de gesneuvelde para's, Alfons De Waegeneer en Lucien Welvaert, uit Congo overgebracht naar het militaire vliegveld van Melsbroek. Door para-aalmoezenier Pierre Vander Goten werd een gebedsdienst gehouden in aanwezigheid van de beide families en een afvaardiging van het leger. Deze plechtigheid was voor beide families heel pijnlijk. Voor de familie Welvaert uit Gent was het dramatisch. Twee dagen geleden stonden ze hun zoon bij de terugkeer van de para's in Melsbroek op te wachten. Toen deze niet verscheen vernam de familie de droeve mare van een strijdmaker, dat Lucien gesneuveld was in Paulis.

Door een spijtige vergissing van het ministerie van Landsverdediging werd een naamgenoot Didier Welvaert uit Brugge als gesneuveld vermeld. Zijn foto en overlijdensbericht verscheen alle kranten.

Op woensdag 16 december 1964 werd Alfons in Kerksken met militaire eer begraven. Een rouwkapel werd ingericht in het gemeentehuis. Om 10 uur was er een bijzondere militaire plechtigheid in de aanwezigheid van hoogwaardigheidsbekleders en een afgevaardigde van de Koning. Alfons werd postuum onderscheiden met het ridderschap in de Orde van Leopold II. Hierna werd hij, geflankeerd door zijn strijdmakers, overgebracht naar de kerk. De plechtige uitvaartmis met militaire eer, werd opgedragen door Z.E.H. Aalmoezenier der para's Pierre Vander Goten. Na de plechtigheid werd bij begraven op het ereperk der Oud-strijders te Kerksken.

De begrafenisplechtigheid en het medeleven van de bevolking verzachtte het verdriet van de familie De Waegeneer. Doch vele vragen bleven onbeantwoord. De informatie over de juiste omstandigheden van het overlijden waren schaars. Gelukkig bracht het onderstaande schrijven van, een verpleegster, Zuster Lutgart, aan de ouders van Alfons hierop een antwoord en enige troost.

Leopoldville XI, le 27 januari 1965

Geachte Mevrouw en Mijnheer,

Bij het verlies van uw zoon bied ik U mijn oprechte gevoelens van deelneming aan. Ik kan me best voorstellen dat het

Kerksken, 16 december 1964. De hoogwaardigheidsbekleders bij de rouwkapel in het gemeentehuis.

De rouwstoet op weg naar het kerkhof

Op het kerkhof van Kerksken. De familie neemt definitief afscheid van Alfons.

voor U zeer pijnlijk moet zijn, temeer daar U niet weet wat er met uw zoon gebeurd is.

Daar ik uw zoon hier in de operatiezaal gezien heb, wil ik U toch een klein relaas zenden van wat zich hier afspeelde. Graag had ik u reeds vroeger geschreven, doch uw adres bereikte me pas enkele dagen geleden.

Dinsdagavond 24 november ll. werd rond 22 h. door de Belgische ambassade een speciaal bericht overgemaakt aan Professor Hennebert, dat een zwaargekwetste parachutist zou worden binnengebracht voor een ernstige operatie. De gekwetste had reeds de eerste zorgen gekregen te Stanleystad. Er moest echter een greffe van de linker dijbeenslagader geplaatst worden. Onmiddellijk werd de operatiezaal klaargemaakt. Alle dokters en verpleegsters waren op post, om zodra de gekwetste toekwam dadelijk te kunnen ingrijpen. Tot middernacht werd er vruchteloos gewacht. Toen belde de professor de ambassade op en vernam dat het vliegtuig niet kon vertrekken uit Stanleystad, daar de rebellen er steeds op schoten. Het vertrek uit Stan. werd verdaagd tot de volgende morgen.

De woensdagmorgen werd uw zoon hier dan binnengebracht omstreeks 9 H. Zijn algemene toestand was zeer ernstig. Er werd eerst bloed toegediend, in de rechter- en linkerarm te gelijk, opdat het vlug zou gaan. Toen de bloeddruk wat gestegen was, werd de algemene anesthesie toegediend en werd er geopereerd. Urenlang heeft men gewerkt om zijn leven te redden en ook opdat hij het linkerbeen zou kunnen behouden. En werkelijk, de eerste uren na de ingreep scheen alles goed te gaan. In de vooravond echter werd zijn toestand minder goed, daarna zeer ernstig. Alles werd in het werk gesteld om hem te helpen. Niets mocht baten. Het sakrament van de zieken werd toegediend. Na een paar uur was hij niet meer bij ons. Hij ging naar het eeuwige Vaderhuis.

Toen ik hem de laatste zorgen toediende heb ik hem in uw plaats een laatste kruisje gegeven en gebeden tot de eeuwige Vader, - Hij die alleen Meester is over leven en dood, - dat uw zoon die zijn leven veïl had voor anderen, nu zou mogen delen in de eeuwige vreugde. De ring die hij droeg aan de linkerhand heb ik afgedaan. Deze werd bezorgd aan de Belgische ambassade hier in Leopoldstad, die er zich zou mee belasten die ring aan U te bezorgen. Zo hebt U nog een laatste herinnering aan hem die U zo dierbaar was.

Aanvaard, waarde Mevrouw en Mijnheer, met dit korte verslag, ook mijn diepe gevoelens van innig meeleven. Ook voor U bid ik tot ons aller Vader, dat Hij U zou mogen steunen en sterken in deze zware beproeving.

Genegen groeten,

Zuster Lutgart

De teamspirit van de paracommando's bleef ook voortleven bij het herdenken van Alfons. Jaarlijks werden door ex-para's bloemen op zijn graf gelegd. Bij herdenkingen in 1984 en 2004 werden de gebeurtenissen in Congo herdacht

en uitvoerig behandeld in herdenkingsbrochures. In 1989 zorgde "De Aalsterse Vriendenkring van oud-paracommando's" ervoor dat de 25ste verjaardag van het overlijden van één van de hunnen niet onopgemerkt voorbijging. Men bracht hulde aan Alfons en legde bloemen neer op zijn graf. Het gemeentebestuur plaatste een gedenksteen in de kerkmuur naast deze voor de gesneuvelden van de beide wereldoorlogen.

Joris De Kegel

Bronnen

- 1- Regiment para-Commando van 52 tot op heden, pagina 245.
- 2- Het Nieuwblad, 4 december 1964.
- 3- Regiment Para-Commando, van 1952 tot heden, blz 245
- 4- Eddy Hoedt 'Belgische Rode en Groene Baretten in Stanleystad en Paulis'
- 5- Web: Para-Cdo.be
- 6- Met dank aan Werner, Jozef Witters, David Moortgat, Johnny en André De Waegeneer, Paula en Robert Gees en Paul Ghijsels.

HERINNERINGEN HAALTERT 1930

Een mooie klasfoto bij meester Georges Van Hove (ex. Nederbrakel, nadien Ninove)
Geboortjaar van de leerlingen: 1920 - 21

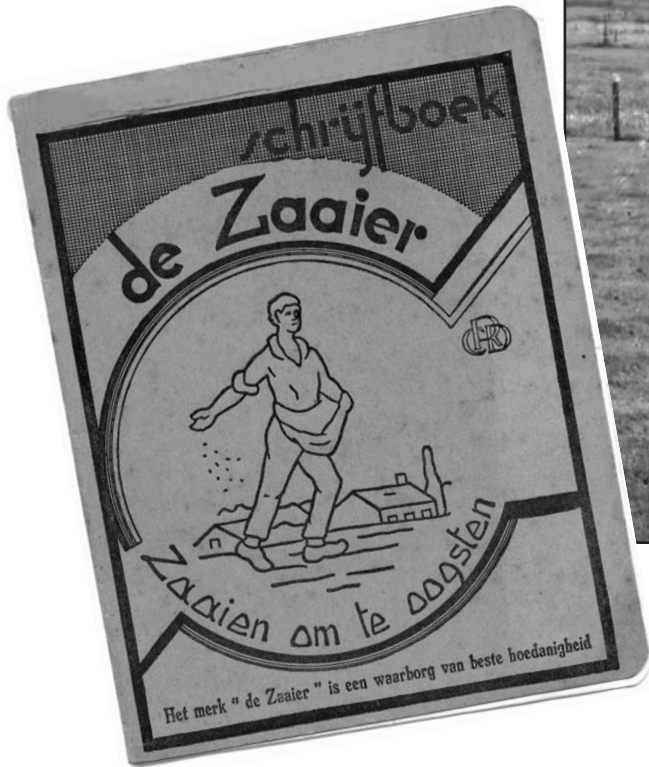
1ste rij: Louis De Brabanter, 2de, 3de en 4de leerling onbekend, 5-Jozef Huybrecht, 6-Marcel Vonck, 7-Louis Van Impe, 8-Gaston Heyman, 9-René De Bruecker

2de rij: 1-Marcel De Rouck (ex. Nederbrakel), 2-Maurice Van Overwaelle, 3-Jozef Van den Eynde, 4-...Renneboogh, 5-Désiré Allaer, 6-Remy Van Nieuwenborgh, 7-Frans De Kegel, 8-...De Wetter, 9-...Goossens, 10-Albert Vijverman, 11-Albert Sterck, 12-...Van Impe, 13-Cyriel Vijverman, 14-...Redant.

3de rij: 1-Albert De Saedeleer, 2-...Van de Water, 3-Karel Roels, 4-onb., 5-Albert De Pril, 6-Isidoor De Rouck, 7-Emiel Guns, 8-...De Pril, 9-Frans Dagbuyt, 10-Frans Moens, 11-Paul Mally, 12-Arthur Grootvriendt.

Foto en info: Louis Van Impe (Kasineweg)

DE ZAAIER

Een foto van een weide en de daarbij horende landbouwer, die aan het zaaien is. Wie maaien wil, moet zaaien. Zo luidt het spreekwoord. Of nog : Wie slaapt in de zaaitijd, en vindt geen maaltijd ; Wat men zaait, zal men oogsten; Zo het zaad, zo de oogst ; Een zaadje in 't zand, een raapken in d' hand; Men moet zaaien naar de zak om niet op zwart zaad te zitten ...Allemaal volkswaarheden, dus op het eerste zicht niets ongewoons. Het ongewone zit in het ritme, de cadans. Een kalme, beheerste beweging met de regelmaat van een oude tikkende klok. De zwaaiende, zaaiende armbeweging - soms zelfs links- en rechtshandig tegelijk - gaat gepaard met een stevige stap. Deze regelmaat werd dan nog eens gekoppeld aan de onverstoort wisselende seizoenen. Dat kalme ritme hoort niet meer thuis in onze haastige, technische tijd. En juist dát vinden we nog in onze gemeente. Onze dorpsgenoot, Etienne Van Der Eecken, respecteert nog deze traditie. Hij doet ons hierbij onmiddellijk denken aan de figuur van "De Zaaier", die - vroeger - op de frontpagina van onze schoolschriften stond afgebeeld. Die afbeelding gold als symbool van de arbeid op het land en, in onze kindertijd, van de absolute vrijheid. Op de achterzijde van diezelfde schriftten stonden onvermijdelijk de tafels van vernigvuldiging, symbool van schoolse activiteit en gevangenschap, in onze ogen ...

Walter Loy